



## MAAKUNTIEN TILANNE- JA KEHITYSKUVATYÖOHJEISTUS

### Aluekehityksen tilanne- ja kehityskuvatyo valtioneuvostossa ja maakunnissa

Aluekehittämisen keskustelut maakuntien ja valtioneuvoston välillä käydään seuraavan kerran alkuvuodesta 2025. Aluekehityksen tilanne- ja kehityskuva toimii lähtökohtana valtion ja maakuntien aluekehittämiskeskusteluille. Tilanne- ja kehityskuvan valmistelua tehdään sekä valtioneuvostossa että alueilla.

Tilanne- ja kehityskuva on keskeinen osa maakuntien ja valtioneuvoston välistä vuoropuhelua aluekehittämisessä. Tavoitteena on, että tilanne- ja kehityskuvatyo tuo lisäarvoa kaikille valmisteluun osallistuville osapuolille ja mahdollistaa eri hallinnonalojen toimien alueellisten yhteisvaikutusten tarkastelun. Tilanne- ja kehityskuva perustuu sekä määrälliseen tilastoaineistoon että laadulliseen asiantuntija-analyyysiin.

Vuoden 2024 maakunnan tilanne- ja kehityskuva toimii pohjana maakuntaohjelman valmistelulle, ja tulevana vuosina laadittavat maakunnan tilanne- ja kehityskuvat muodostavat osan maakuntaohjelman seurantaan.

Näkökulmat tilanne- ja kehityskuvatyoössä ovat:

- Nykytilan analyysi ja muutoksen suunta
- Arviot näkymistä vuoden ja viiden vuoden päähän kehityksen jatkuessa nykyisen mukaisena
- Mitkä negatiiviset tai positiiviset muutostekijät haastavat tilanteen ja mitä tulevaisuuksia ja päätöksentekotilanteita näistä voi seurata?

Valtioneuvoston kansallinen tilanne- ja kehityskuva esitellään webinaarissa **ke 30.10.2024 klo 9–12**. Ilmoittautuminenwebinaariin:  
<https://link.webropol.com/ep/webinaari30102024>

Webinaarin jälkeen kansallinen tilanne- ja kehityskuva viimeistellään ja julkaistaan TEM:in nettisivuilla (<https://tem.fi/aluekehityksenseuranta-ja-ennakointi>). Keskeinen sisältö ei tule muuttumaan, vaan viimeistelyssä on kyse mm. saavutettavuuden varmistamisesta.

### Tilanne ja kehityskuvan rakenne

Sekä kansallisen että maakunnittaiset tilanne- ja kehityskuvan teemat pohjautuvat Valtioneuvoston aluekehittämispäätöksen 2024–2027 painopisteisiin. Lisäksi

muodostetaan kaksi taustoittavaa teemaa: väestönkehitys ja talouden kehitys (talouden kehitys vain kansallisessa tilanne- ja kehityskuvassa).

Maakunnan tilanne- ja kehityskuvan teemat on esitetty alla. Nostot otsikoiden alla ovat esimerkkejä. Analyysissa on mahdollista tehdä aluelähtöisiä painotuksia ja nostaa esille oman maakunnan kannalta merkityksellisiä kehityskulkuja.

### **Väestönkehitys**

*Kuvaus väestödynamiikasta (eli esimerkiksi nettomuutto, luonnollinen väestönkasvu ja näiden kehityksen trendi) keskeiset kehityskulut ja muutokset huomioon.*

### **Kestävä elinvoima ja investoinnit**

*Esimerkiksi puhdas ja digisiirtymä, investoinnit, yritysten liikevaihto, uudistuva teollisuus, TKI ja osaava työvoima.*

### **Hyvinvoiva väestö ja yhteisöt**

*Esimerkiksi osallisuus/yhteisöllisyys, kotoutuminen, arjen turvallisuus ja nuorten hyvinvointi.*

### **Vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto**

*Esimerkiksi alue- ja yhdyskuntarakenne, kaupungistuminen, ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen, luonnon monimuotoisuus, luonnonvarojen kestävä käyttö ja saavutettavuus.*

## **Maakunnan tilanne- ja kehityskuvan laatiminen**

Maakuntakohtainen aluekehityksen tilanne- ja kehityskuva laaditaan alueella maakuntaliiton johdolla prosessissa, jonka lopputuloksena syntyy aluekehitysohjelmien yhteinen näkemys maakunnan tilanteesta. Työn pohjana voidaan hyödyntää kansallisen tilanne- ja kehityskuvan webinaariaineistoja, jotka jaetaan webinaarin jälkeen Teamsin kautta. Lisäksi voidaan soveltuvin osin hyödyntää edellisellä ALKE -keskustelukierroksella laadittua maakunnan tilanne- ja kehityskuvaa.

Maakunnan tilanteen arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota siihen, millaista kehitys on ollut koko maakunnassa, mutta myös seutukuntien ja kuntien välillä sekä kaupunki- ja maaseutualueilla. Kokonaiskuvan kannalta on myös tärkeää nähdä, miten maakunta vertautuu koko maan tilanteeseen. Analyysissa on hyvä kiinnittää huomiota myös eri osatekijöiden yhteisvaikutuksiin (syy-seuraus -suhde, riippuvuus). Aihealueesta riippuen muutos aiempaan kuvataan vuosimuutoksena ja/tai pidemmän aikavälin (5-10 v.) kehityksenä.

Tilannekuvan enimmäispituus on kuusi sivua ja se noudattaa edellisessä kappaleessa kuvattua kuuden teeman rakennetta.

## **Aikataulu**

Maakunnan tilanne- ja kehityskuva tulee toimittaa pe 31.12.2024 mennessä TEM:iin ( [kirjaamo.tem@gov.fi](mailto:kirjaamo.tem@gov.fi), VN/27285/2024, ja [aluekehitys.tem@gov.fi](mailto:aluekehitys.tem@gov.fi)).

Maakunnittaiset tilanne- ja kehityskuva esitellään VN verkostolle tammi -helmi-kuussa 2025.

## Julkaiseminen

TEM julkaisee kansallisen tilanne - ja kehityskuvan internet-sivullaan (<https://tem.fi/aluekehityksen seuranta-ja-ennakointi>). Samalle sivulle laitetaan linkit maakuntien internetsivuille, joilla maakunnat voivat julkaista omat tilanne- ja kehityskuvansa (linkin ilmoitus osoitteeseen [satu.tolonen@tem.fi](mailto:satu.tolonen@tem.fi)).

## Lisätiedot

Tilanne - ja kehityskuva  
Satu Tolonen  
[satu.tolonen@gov.fi](mailto:satu.tolonen@gov.fi)  
puh. 029 5047 354

Aluekehittämiskeskustelut  
Hanna-Maria Urjankangas  
[hanna-maria.urjankangas@gov.fi](mailto:hanna-maria.urjankangas@gov.fi)  
puh. 029 5047 127

Johanna Osenius  
aluekehitysjohtaja

Satu Tolonen  
erityisasiantuntija

## JAKELU

Maakuntien liittojenkirjaamot  
Maakuntien liittojen aluekehitysjohtajat

## TIEDOKSI

ELY -keskuksien kirjaamot  
Valtioneuvoston verkosto

**VN/27285/2024-TEM-1**

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: